

Utilizarea RED – avantaje și dezavantaje

Prof. Dumitrașcu Alina
Liceul Tehnologic „Alexandru Macedonski”, Melinești, Dolj

Mediul tehnologic, familiar elevilor, facilitează astăzi includerea de instrumente digitale și resurse multimedia în activitățile de învățare propuse de profesori. Sala de clasă se deschide pentru situații variate, cu parcursuri alternative, bogate în resurse, iar activitățile didactice devin experiențe de învățare construite pentru susținerea dezvoltării de competențe pentru viața reală, pentru a atrage și pentru a motiva. Strategiile didactice gândite de cadrul didactic pot fi proiectate combinând, într-o logică unitară și în parcursuri individualizate, activități „convenționale” și situații educative cu suport digital.

În acest context, este necesară încurajarea creării de resurse educaționale deschise de calitate. De asemenea, devine imperativă organizarea resurselor educaționale deschise existente, ordonarea și ierarhizarea lor pe mai multe criterii, dar în primul rând în funcție de o filosofie specifică, pe un fundament conceptual orientat către inovare didactică autentică. Platformele cu resurse educaționale deschise:

- ajung la o masă critică de cadre didactice;
- oferă suporturi de curs cu abordare unitară;
- oferă resurse și idei pentru o apropiere între curriculumul intenționat și curriculumul realizat;
- susțin coagularea de comunități de învățare și de atitudini în jurul unor ideilor pedagogice cu aplicativitate imediată.

În particular, fiecare resursă educațională deschisă aflată la dispoziția cadrului didactic:

- este un vehicul și un prilej pentru practici didactice inovative; includerea unei RED digitale necesită re-proiectarea activității de învățare, schimbând, într-un sens benefic pentru elevi, abordările convenționale/tradiționaliste;
- sugerează posibile legături, câteodată inedite, între conținutul învățării și modul de abordare al acestuia;
- oferă alternative (suport pentru transpoziție didactică adaptată, personalizată, individualizată); permite personalizarea și adecvarea situațiilor educative.

În ultimele decenii, utilizarea RED – Resurse Educaționale Deschise (OER – Open Educational Resources) în învățământul primar, gimnazial și liceal a cunoscut o evoluție semnificativă la nivel global. RED sunt materiale educaționale care facilitează procesul de învățare, cum ar fi cursuri, manuale, lecții, prezentări ale unor proiecte, documente, imagini și multe altele, care sunt puse la dispoziția publicului în mod gratuit sau implicând costuri minime și pot fi accesate online, utilizate, adaptate și distribuite liber. Scopul RED este de a promova accesul la educație și învățare, eliminând barierele financiare și tehnologice și facilitând partajarea cunoștințelor în mod deschis. Aceste resurse sunt adesea create și distribuite sub licențe care permit redistribuirea și modificarea lor în funcție de nevoile individuale sau instituționale.

Această schimbare în ceea ce privește metodele de predare și de învățare are atât avantaje, cât și dezavantaje, necesitând o atenție deosebită atât din partea elevilor, cât și a

profesorilor în ceea ce privește selecția lor. *Avantajele* utilizării RED la clasă sunt nenumărate, printre cele mai importante fiind următoarele:

Accesibilitate și costurile reduse – RED oferă acces gratuit la o gamă largă de resurse educaționale de calitate, cum ar fi manuale, cărți electronice, lecții video, fișe de lucru interactive, rebusuri online și altele, reducând astfel costurile asociate achiziționării manualelor școlare tradiționale, ceea ce este benefic pentru elevi și părinți.

Flexibilitate și personalizare – elevii pot învăța în ritmul propriu, selectând materiale care se potrivesc nivelului lor de competență și intereselor personale.

Actualizare ușoară – materialele RED pot fi actualizate rapid pentru a reflecta noile descoperiri științifice, schimbările din curriculum sau corecturile în conținut. Acest lucru menține materialele de învățare relevante și actualizate permanent.

Colaborare și partajare – profesorii și elevii pot colabora și partaja resurse, facilitând învățarea interactivă. Această colaborare poate îmbogăți experiența de învățare prin schimbul de idei și printr-un feedback permanent.

Deși utilizarea RED este foarte utilă, acest lucru are și câteva *dezavantaje*:

Conectivitate și infrastructură – Accesul la internet și echipamentele tehnologice pot fi limitate în unele școli sau pentru elevii care provin din medii/ zone defavorizate (din cauza lipsei resurselor materiale pentru achiziționarea echipamentelor tehnologice, a lipsei semnalului de internet etc.), acest aspect afectând egalitate de șanse în ceea ce privește accesul la RED.

Calitate variabilă – nu toate RED sunt de înaltă calitate, ceea ce poate duce la accesarea unor informații incorecte sau învechite. Profesorii și elevii trebuie să fie selectivi și să evalueze cu atenție sursele pentru a se asigura că acestea sunt credibile.

Necesitatea de disciplină proprie – utilizarea RED necesită auto-disciplină din partea elevilor, deoarece aceștia pot fi tentați să se distragă cu ușurință de pe platformele online sau să nu-și gestioneze timpul eficient.

Suprasolicitare tehnologică – utilizarea excesivă a tehnologiei poate duce la o dependență de dispozitivele electronice, distrăgându-le elevilor atenția de la interacțiunea socială și de la activitățile de zi cu zi.

În concluzie, utilizarea RED în învățământul primar, gimnazial și liceal la toate disciplinele de studiu prezintă avantaje semnificative, dar și dezavantaje care trebuie conștientizate pentru a evita efectele mai puțin eficiente ale utilizării lor.

Pentru a maximiza beneficiile acestor resurse, este important să se asigure accesul la internet și echipamente tehnologice, să se promoveze o selecție atentă a resurselor, iar elevii să fie învățați să utilizeze tehnologia în mod responsabil. Respectând aceste principii, RED pot să ofere o platformă de învățare eficientă și inovatoare în școlile din România.

Exemple de site-uri care ofera RED-uri

- **Digitaledu.ro** este o platformă dedicată educației digitale. Are peste 11.000 de sugestii de activități de învățare și resurse educaționale deschise create de cadre didactice, selectate, revizuite și validate de specialiști în științele educației
- **Educatia-Digitala.ro**: pedagogie digitală, competențe digitale, digitalizarea educației

- **Revista iTeach: Experiențe didactice** își propune să promoveze aspectele practice ale predării, învățării și evaluării școlare prin aducerea în prim plan a experiențelor concrete ale cadrelor didactice

Colecție de RED-uri pentru disciplinele Informatică și TIC publicate pe site-urile Inspectoratelor Școlare Județene din România:

- <https://isjph.ro/profesori/resurse-educationale-deschise/tehnologii/>
- <https://isjilfov.ro/elevi/resurse-educationale-deschise/gimnazial/4187-red-informatica-si-tic>
- <https://www.satmar.ro/web/page.php?id=147>
- <https://www.satmar.ro/web/document.php?id=1470>
- <https://isjalba.ro/resurse-scolare/>
- <https://www.isjvalcea.ro/red/informatica>
- <https://isj.sv.edu.ro/index.php/discipline-de-invatamant/informatica-si-tic/135-red>
- <https://www.isj.tm.edu.ro/resurse-educationale-deschise>
- <https://isj.educv.ro/content/15236/Resurse-educa%C8%9Bionale-digitale-pentru-Informatic%C4%83-%C8%99i-TIC-la-clasele-V-VIII>
- <https://sites.google.com/isj.nt.edu.ro/red>

Bibliografie:

- Cucos, C. (2013). Manualul digital – perspectiva pedagogică. Online: constantincucos.ro/2013/05/manualul-digital-perspectiva-pedagogica
- Eagleton, M. (2008). Universal Design for Learning. EBSCO Research Starters: EBSCO Publishing Inc. Online: www.ebscohost.com/uploads/imported/thisTopic-dbTopic-1073.pdf
- Istrate, O. (2013). Manuale digitale sau Cum migrăm către un mediu educațional avansat tehnologic. Ce așteptări avem astăzi de la un program de implementare a manualelor electronice? Online: elearning.ro/manuale-digitale-catre-un-mediu-educational-avansat-tehnologic
- Istrate, O. (2017). Resurse educaționale deschise: Drepturile de autor. EDICT-Revista Educației, nr. 8/ 2017. Online: edict.ro/resurse-educationale-deschise-drepturile-de-autor/
- Istrate, O. (2020). Design universal pentru învățare în perspectiva educației digitale. Revista Profesorului, nr. 12/ 2020. Online: revistaprofesorului.ro/design-universal-pentru-invatare-in-perspectiva-educatiei-digitale/
- Lindstrom, C. & Drolet, B.M. (2017). What Is Universal Design for Learning? What's Missing? Best Practices for Teaching Students with Disabilities. Lanham: Rowman & Littlefield.
- Meyer, A. & Rose, D. H. (1998). Learning to read in the computer age. Cambridge, MA: Brookline.
- Tardy, M. (1993). La transposition didactique. In J. Houssaye (Ed.), La pédagogie: une encyclopédie pour aujourd'hui. Paris: E.S.F.
- UDL Center/ CAST. Principii de Design Universal pentru Instruire. Online (mai 2017): www.udlcenter.org/sites/udlcenter.org/files/UDL_Guidelines_v1.0-RO.pdf